

Honti László 70 éves*

A születésnap köszöntések legtöbbször a Nyelvtudományi Társaságban és egyebütt is rendszerint az ünnepelt pályájának, vele együtt legfontosabb életrajzi adatainak és munkásságának ismertetéséből áll, olykor személyes kitérőkkel. Úgy döntöttem, eltértem ettől a szokástól, s erre legalább három okom van. Az első, hogy ismereteim szerint Honti László nem nagyon kedveli, ha ünneplik; erről a 60. születésnapjára szerkesztett kötet munkálatai során győződhettem meg. A második ok praktikus: nevét beírva a Google keresőjébe – legalábbis a 2013. október 12-i, 20.09 perces állás szerint – elsőként a Wikipédia szócikke jelenik meg róla források megjelölésével, s kicsivel alább a Károli Gáspár Református Egyetem honlapján szereplő adatai. Ezeket bárki könnyedén áttekintheti, tehát nem tartom túlságosan bölcs dolognak elismételniüket. A legnyomósabb ok azonban a harmadik, de ehhez magát HONTIT kell idéznem szó szerint: „Egy-egy életmű értékelésekor a feladatra vállalkozó szakember nehéz helyzetben találhatja magát, miként most én. Ennek az az oka, hogy érdeklődési körünk, ennek következtében pedig az évek vagy évtizedek során kialakult speciális ismereteink nem feltétlenül fedik az áttekinthető életmű elemeit, vagyis a szubjektívizmuson kívül az értékelésre vállalkozó személy ismeretanyaga akár szegényesebb is lehet, mint amennyi a görcső alá veendő teljesítmény számbavételére szükségeltetné. Esetemben ez nagyon is nyilvánvaló” – az idézetet HONTI LÁSZLÓNAK A finnugrista Kálmán Béla című méltatásából vettem (HONTI 2013a). Ha HONTI LÁSZLÓ így vélekedik Kálmán Béla méltatásakor, akkor mindaz, amit mond, rám többszörösen is érvényes Honti László köszöntésekor. Persze ebben a helyzetben – nevezetesen hogy ismeretanyagom jóval szegényesebb, mint amennyi Honti értékeléséhez szükségeltetné – csak az nyugtat, hogy vélhetően elég sokan adódnak ma a finnugrisztikában, nemzetközi összefüggésben is, akik ugyanúgy vélekednének a kérdéstről, mint én most. Egyszerűbben és explicite ugyanis így lehet fogalmazni: Honti László esetében kivételes életművel állunk szemben mind a kutatott témák sokféleségét, mind a vizsgálatok mélységét és eredményeit, mind pedig a munkásság nagyságát tekintve is – s hol vagyunk még a végétől! Még rövidebben fogalmazva: Honti László a hazai és a nemzetközi finnugrisztika egyik legmeghatározóbb egyénisége. Ígérem, kedves Laci, hogy több ilyen mondatot ma nem mondok. Annál is kevésbé, mert van valami, ami ebben az eddigi munkásságban engem sokkal inkább érdekel.

A különféle definíciók nyomán a „munkásság” fogalma valahogy így határozható meg: egy élet vagy életszakasz teljes vagy legkiemelkedőbb alkotásainak köre. Ami tehát engem valójában érdekel: Honti eddigi munkásságában a legkiemelkedőbb alkotások kiformálódása hogyan tapintható ki az azokat körülvevő publikációk tükrében. Az alkotói munkásságok ugyanis nem azonos szerkezetűek ebben a tekintetben. Vannak olyanok, amelyekben a kiemelkedő művek csaknem látható előzmények nélkül jelentkeznek, jól lehet létrehozójuk hosszas munkája előzi meg őket. Honti egy másik csoportba tartozik. Olyanba, amelyre az jellemző, hogy az éveken keresztül sorjázó hosszabb-rövidebb, részben vagy egészben azonos tematikájú munkák után egyszerre csak ott áll valami összefoglaló, teljes vagy egész – még ha alkotója nem tekinti is teljesnek vagy egésznek. Ezt a megfigyelésemet két példával igyekszem illusztrálni.

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2013. október 15-i ülésén.

1973-ban a Nyelvtudományi Közleményekben Az osztják magánhangzó-váltakozások koráról és keletkezéséről címmel cikke jelent meg. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ebben a folyóiratban eddig több mint 80 dolgozata látott napvilágot, s a legelső is itt tette közzé 1966-ban, ismertetését V. LYTKIN egy munkájáról – HONTI 1966.) Nem érdektelen és egyszerű téma még akkor sem, ha a finnugrisztikának már korábban is volt mondanivalója róla, nem is akármilyen elődök tollából. Az osztják mint vizsgálendő nyelv addig is feltűnt témái között, bár ha az obi-ugor nyelvekről volt szó, a vogul mindenképp nagyobb hangsúlyt látszott kapni, hiszen legelső, nem ismertetés műfajú, hanem önálló kutatást közzétevő dolgozata is a vogulról szólt a későbbi kisdoktori értekezést előlegezve (HONTI 1969); a kisdoktori értekezés meg: A tadvai vogul nyelvjárás paradigmatis morfémai (1971; HONTI 1975). Még ugyanebben az évben, 1973-ban obi-ugor alaktani kérdések is hangtörténeti tanulságok levonására vezették (HONTI 1973), de 1979-ig obi-ugor fonológiai vagy vokalizmustörténeti kérdések mintha nem izgatták volna különösképp. Persze 1976-tól kezdve 1984-ig bezáróan alig egy-két év kihagyással sorra jelentek meg leírásai és szövegközlései osztják nyelvjárásokról (a szurgutiról, a pimiről, a tromaganiról, a vahiról a szalimiről, a vaszjugániról stb. – ezekre még visszatérek), ami azt mutatja, hogy volt alkalma beleásni magát az osztják fonológiai kérdéseibe (is), de mintha hat éven keresztül, 1973-tól 1979-ig nem nagyon izgatták volna obi-ugor magánhangzó-történeti problémák. Vagy izgatták, csak még rágódott rajtuk? S ha igen, min rágódott? (Kérdésem álságos: akkor már évek óta szomszédos íróasztaloknál ültünk a Nyelvtudományi Intézet Finnugor Osztályán, s hát hogyné tudtam volna, min rágódik.) Úgy tűnik még mindig ugyanazon a kérdésen, az osztják magánhangzó-váltakozáson, amiről – ahogyan az imént utaltam rá – nagy elődjének, WOLFGANG STEINITZnek is volt éppen mondanivalója. 1979-ben ugyanis magyarul és németül is megjelent egy dolgozata a szurguti nyelvjárás(ok) magánhangzóváltakozásáról (HONTI 1979a, 1979b), hogy aztán egy évvel később, 1980-ban már az északi obi-ugor, azaz vogul és osztják fonémarendszerének összevetését mutassa be (HONTI 1980). És innentől kezdve már nem volt megállás, 1982-ben megjelent (kandidátusi disszertációként) a Geschichte des obugrischen Vokalismus der ersten Silbe (HONTI 1982), ami – jöllehet érték kritikák – máig az irányadó mű a kérdésben (nem beszélve a munka nyelvi anyagát jelentő etimológiai összeállítás jelentőségéről). Persze a monográfiával még nem mondott el minden „mesét” a szerző obi-ugor magánhangzó-történeti problémáiról (HONTI 1984a), sorjázta a dolgozatok még a 80-as évek végéig, nem beszélve az obi-ugor konsonantizmus történetéről, aminek részleteit tán éppen kedves affrikátaival kezdte feltárni még a hetvenes évek végén (HONTI 1979c), hogy aztán 1999-ben önálló monográfiában ezt is összefoglalja (HONTI 1999). Obi-ugor vokalizmustörténete és konsonantizmus-története nem forrott egybe, eddig legalábbis nem, de ha valaki figyelmesen olvassa Honti dolgozatait, tudhatja, hogy az obi-ugor és ugor hangtörténeti kérdések azóta sem váltak unalmassá számára. Az ugor olyannyira nem, hogy az ugor egység elemzése kapcsán kénytelen volt beleásni magát magyar hangtörténeti kérdésekbe is; eredményként meg az a tanulmány-sorozat született meg – csak úgy, közben – amelyik tudományágunkban a legrészletesebben vizsgálta a témát (HONTI 1997).

A legutóbbi időkben meg láthatóan visszatér régi kedves hangtörténeti elemzéseihöz: nem csupán HONTI LÁSZLÓT, de a teljes „ugrisztikát” jókora kihívás érte röviddel ezelőtt a turkológia részéről: 2011-ben megjelent BERTA ÁRPÁD és RÓNA-TAS ANDRÁS munkájaként

a West Old Turkic: Turkic Loanwords in Hungarian című munka, s benne kismonográfia terjedelmű fejezet a magyar nyelv történeti fonológiájáról, s azon belül is egy alfejezet az ugor alapnyelv történeti fonológiájáról, RÓNA-TAS ANDRÁS tollából (RÓNA-TAS–BERTA 2011). 2012-ben pedig már a Magyar Nyelvben olvashattuk HONTI hangtörténeti észrevételeit a magyar–török kapcsolatok ürügyén (HONTI 2012), a következő évben pedig 68 oldalon az Acta Linguisticában a szerény (Comments on Uralic Phonology) című munkát (HONTI 2013b). Terveit a témával kapcsolatban pedig már ismerjük néhányan.

S itt meg kell állnom egy pillanatra. Nem tudom, hogy az oly szépen kirajzolódó ív kiindulópontján a hangtörténeti munkásságban, annak különféle (morfológia-történeti, etimológiai) elágazásaival együtt, milyen indukáló szerepet játszott az Uralisches Etymologisches Wörterbuch munkálataiban való hosszas közreműködés. Gyanítom, volt szerepe benne. De ha nem csupán a hangtörténeti vonulatot tekintjük, hanem a pálya indulását magát, akkor bizton állíthatom, abban nem az uráli etimológiai szótárnak volt elsődleges szerepe, hanem a szótár főszerkesztőjének, RÉDEI KÁROLYNAK. Kapcsolatuk, egymás iránti kölcsönös nagyrabecsülésük több volt, mint kollegiális, jóllehet az sem lett volna lebecsülendő. Rédei Károly bécsi, egyetemi dolgozószobájának asztalán volt egy telefonkészülék (akkoriban még külön készülék kellett a külföldre telefonáláshoz), azon pedig egy kartonlapocska a legfontosabb számok részére. Az első szám Hontió volt, még a családtagokéi is csak azután következtek...

Még egy megjegyzés az osztjakológiai dolgozatokról. Végigtekintve az 1976-tól 1984-ig terjedő osztják témájú munkákon, meg azokon, amelyekben e nyelv másokkal összefüggésben tárgyalódik, *v i s s z a p i l l a n t v a*, nem is olyan csodálatos, hogy 1984-ben erről is megszületik az összefoglalás, a Chrestomathia Ostiatica: osztják nyelvjárási szöveggyűjtemény nyelvtani vázlattal és történeti magyarázatokkal (HONTI 1984b). A címben különös hangsúlyt érdemel a *t ö r t é n e t i m a g y a r á z a t o k* – ez az, amittől e könyv több is, más is, mint a chrestomathiák általában: benne rejlik egy osztják nyelvtörténet magva. S ráadásul nem is csak egyetlen dialektusról ad számot, hanem csaknem az összesről, ahogyan arra FEJES LÁSZLÓ is felhívta a figyelmet.

Ígértem még egy példát arra, hogyan mutatnak a szintetizáló művek felé Honti munkásságában, egy-egy korszakában az őt éppen (az *éppen* évtizedeket is jelölhet) izgató témák. 1986-ban, amikor még éppen az ugorral, meg a szibilánsokkal, affrikátákkal volt elfoglalva, megjelent egy ártatlannak tűnő kérdésként megfogalmazott dolgozattéma: Szláv hatás a magyar számnévszerkesztésben? (HONTI 1986). Fogalmam sincs, amikor Honti László e dolgozat megírására készült, olvasta hozzá a szakirodalmat vagy gyűjtötte az anyagot (e munkafázisaira, mely oly jellegzetesen felismerhetők minden munkájában, mindig visszatérek), tisztában volt-e vele, mekkora fába vágta a fejszéjét, s hogy nem egyszerűen arról volt szó, fellelhetők-e szláv hatások a magyar számnévszerkesztésben, hanem valami jóval többről. Nem tudom, mikor kezdte el azt az örületes adatgyűjtést, ami nélkül érdemleges állításokat aligha tehetett volna a számnévekről, amiként azt sem tudom, mikor kezdte el megtanulni, egyáltalán mi a számolás, s hogy ezt hányféleképpen teszik a különféle beszélői közösségek a földkerekségen – legalább is az addig elérhető szakirodalom alapján. Merthogy megtanulta, az biztos.

És itt következik a jelzett kis kitérő: Honti soha nem hitt, nem hisz a másod- (még kevésbé a harmad-) kézből vett adatokban, mindig visszanyúl az eredeti forrásokhoz, s ha azok adatközlésében, vagy az adat értelmezésében nem biztos, inkább úgy idézi őket,

ahogyan azt az eredetiben találta, azaz soha „nem fog rá” az adatokra semmit. Ezt jól példázza obi-ugor konszonantizmus-történetének egy sor Kannisto-féle példája: meghagyta őket az eredeti lejegyzésben. Ugyanez jellemző a szakirodalmi idézetekre is, azoknak is utánajár, s előteremti az eredetieket kitarító macacssággal. (Tegyem hozzá megint csak zárójelben: nem csupán előteremti őket, de meg is szerzi azokat, birtokolja őket: ettől olyan a lassan legendássá váló Honti-féle szakkönyvtár, amilyen, a maga szakozásával, adatbázissá szerkesztett katalógusával, amiből percek alatt szedi össze az aktuális témához kapcsolódó szakirodalmat. Ez az a könyvtár, amiről Herman József egy udinei látogatás során, végigsétálva a polcok mentén azt mondta: ez a könyvtár önmagában is egy intellektuális alkotás. S Honti nemcsak magának szedi össze könyvtári adatbázisából a szükséges szakirodalmat, hanem azok számára is, akik a segítségét kérik. Ez az adatbázis képezte az Ob-Babel elnevezésű nemzetközi projektum obi-ugor szakirodalmi gyűjteményének az alapját, amit oly nagylelkűen nyújtott át – a számítógépes adatbázis programmal együtt – a munkatársaknak. Honti László a nagylelkű és segítőkész kolléga, „fejvesztés terhe mellett” adja át jegyzeteit is akár. Ezt tudják róla a Károly Egyetemen a hallgatói is, ezzel segíti meg őket a nem éppen könnyed előadások témájából leteendő vizsgákra készülésükben.) Ott tartottam tehát, hogy visszanézi a szakirodalmi előzményeket, s rendre idézi is őket munkáiban, eredeti nyelven, legtöbbször fordítással, ha kell hosszan, annak érdekében, hogy demonstrálja a hivatkozott gondolatokat.

Na de mi történt 1986 után, azután, hogy megírta gondolatait a szláv hatásról (annak hiányáról) a magyar számnévszerkesztésben? Csak azért nem mondom azt, hogy elindult a lavina, mert e témában nem volt mit számnéves dolgozatainak maguk alá temetniük: a téma nem volt kidolgozva. Mint annyi más sem, amihez hozzányúlt, a birtokos szerkezetektől kezdve a már említett ugor kérdésig. Röviden szólva: több mint harminc munkát publikált a témáról a rákövetkező hét évben a nagymonográfia kiadásáig, a Grundzahlwörterig, a „számnévek”-ig, ahogy a finnugrisztikában emlegetik (HONTI 1993), s a megjelenés után bőven sorjáztak még a gondolatok a számnévekről, legutóbb 2011-ben (HONTI 2011). (Ha eddig nem említettem volna: egy közel 350 tételes tudományos publikációs jegyzékből idézgetek itt...) Olyan írásaiban is, amelyek szorosan nem a számnévekről szólnak, de példaanyagul mégis csak ezeket elemzi (pl. HONTI 2001b). A Grundzahlwörtert ismereteim szerint szerzője a legjobb, legfontosabb munkájának tartja, amelyben a teljes nyelvtörténeti és leíró feldolgozás mellett (illetőleg azok eredményeként) sikerült rávilágítania két, a finnugrisztikában eladdig mélyebb elemzések nélkül ismételtgetett közhely természetére: a számrendszer és a közös előzményre visszavezethető számnévek valódi összefüggésére és a numerus absolutus kategóriájának tarthatatlan voltára. Néhány héttel ezelőtt egy nemzetközi konferencián érdekesítő előadást hallottam az indoeurópai számnévekről. Az előadás után egy cédulán átadtam az előadónak a Grundzahlwörter címét, adatait, hát-ha hasznát veszi. A kolléga mosolyogva köszönte meg: ó, nagyon jól ismerem!

Nem számnévkutatásai adtak először, s gondolom, nem is utójára alkalmat arra, hogy Honti tudományos vitákba keveredjék kollégákkal. Rédei Károllyal sem értett mindig mindenben egyet, s nekem magamnak is vannak eltérő elgondolásaim egyik-másik kérdésről, de ez így normális a tudományban. Mégis hadd jegyezzem meg, amit többé-kevésbé valamennyien tudunk: Honti László nagy vitázó, amihez sajátos stílus is párosul. Különösen, ha felbosszantják, márpedig létezik egy terület, amivel kapcsolatban egyre több bosszankodnivalója akad – bár itt nem tudományos vitákról van szó, hanem a „délibábosokról”.

Tessék csak beírni Honti nevét a Google keresőjébe: a mondott napon a hatodik bejegyzés éppen egy „szellemi gagyizó”-tól származott, s ha előtte nem tűntek volna fel mindazok a weblapok meg adatok, amelyek mégis csak elárulják, hogy kicsoda is voltaképpen Honti László, az akadémikus, könnyen azt hihetné bárki is, hogy mást sem csinált egész életében, csak a „gagyizókat” szidta, velük vitázott. Nem hálás misszió, amit kényszerűen felvállalt két kötettel is, interjúkkal és előadásokkal, de tudja, kikerülhetetlen a feladat.

Annyi mindenről beszélnék még szívesen, arról, hogy milyen kitartóan igyekszik nyelvi jelenségeket belső, finnugor eredettel magyarázni mindaddig, amíg arról végképp le kell tennie; arról, hogy miként tér vissza megint és megint a személyjelölő suffixumokhoz vagy a tárgyas ragozáshoz vagy a Cx-Px sorrendhez vagy hogy hol van az összefoglaló monográfia az izafet-jelenségről az uráliban, vagy hogy miként javítja ki összes pontosvevőinket is, vagy ... – ezt a széles spektrumot még felsorolni sem egyszerű. De hát véges az idő.

Ha valaha megtanultam valamit a történeti-összehasonlító nyelvészet alapjairól, azt Rédei Károlynak köszönhetem. Azt, hogy mindezt hogyan kell (kellene...) filológusi és kutatói hűséggel alkalmazni is, Honti Lászlótól próbáltam megtanulni, s próbálom meg átadni tanítványaimnak, hogy öröklődjék át, éljen tovább, ami é r t é k.

Köszönöm, Laci, hogy mindezt 43 év és egy hónapnyi ismeretség után el tudtam mondani rólad, neked. Mert ez jelent valamit, szerintem, számomra legalábbis. Isten éltesse!

Hivatkozott irodalom

- HONTI LÁSZLÓ 1966. Lytkin, V. I., O edinoj naučnoj transkripcii finno-ugorskih äzykov. *Nelvtudományi Közlemények* 68: 464–467.
- HONTI LÁSZLÓ 1969. A tárgy jelölése a vogul nyelv tavadai nyelvjárásában. *Nyelvtudományi Közlemények* 71: 113–120.
- HONTI LÁSZLÓ 1973. Obi-ugor alaktani kérdések és hangtörténeti tanulságaik. *Nyelvtudományi Közlemények* 75: 365–373.
- HONTI, LÁSZLÓ 1975. System der paradigmatischen Suffixmorpheme des wogulischen Dialektes an der Tawda. (Janua Linguarum, Series practica 246.) Akadémiai Kiadó, Budapest – Mouton, Den Haag.
- HONTI LÁSZLÓ 1979a. Magánhangzóváltkozás két szurguti osztják nyelvjárásban. *Nyelvtudományi Közlemények* 81: 119–123.
- HONTI, LÁSZLÓ 1979b. Vokalwechsel in gegenwärtigen Surguter Mundarten des Ostjakischen. In: ERHARD F SCHIEFER Hrsq., *Explanationes et tractationes fenno-ugraicae in honorem Hans Fromm. Sexagenarii A. D. VII Kal. Jul. Anno MCMLXXIX oblatas.* (Finnisch–Ugrische Bibliothek 3.) Wilhelm Fink Verlag, München. 71–78.
- HONTI LÁSZLÓ 1979c. Az ősosztják affrikáták történetéhez. *Nyelvtudományi Közlemények* 81: 71–78.
- HONTI LÁSZLÓ 1980. Az északi obi-ugor nyelvjárások fonéma-rendszerének összevetése. *Magyar Fonetikai Füzetek* 5: 90–99.
- HONTI, LÁSZLÓ 1982. Geschichte des obugrischen Vokalismus der ersten Silbe. (Bibliotheca Uralica 6.) Akadémiai Kiadó, Budapest.
- HONTI, LÁSZLÓ 1984a. Sind bereits alle Rätsel der wogulischen Vokalgeschichte endgültig gelöst worden? *Sovietskoe Finno-Ugrovedenie* 20: 186–194.
- HONTI LÁSZLÓ 1984b. Chrestomathia Ostiaca: osztják nyelvjárás szöveggyűjtemény nyelvtani vázlattal és történeti magyarázatokkal: egyetemi segédkönyv. Tankönyvkiadó, Budapest.
- HONTI LÁSZLÓ 1986. Szláv hatás a magyar számnévszerkesztésben? *Nyelvtudományi Közlemények* 88: 196–207.
- HONTI, LÁSZLÓ 1993. Die Grundzahlwörter der uralischen Sprachen. (Bibliotheca Uralica 11.) Akadémiai Kiadó, Budapest. 1993.

- HONTI LÁSZLÓ 1997. Az ugor alapnyelv kérdéséhez. (Budapesti Finnugor Füzetek 7.) ELTE Finnugor Tanszék, Budapest.
- HONTI LÁSZLÓ 1999. Az obi-ugor konzonantizmus története. (Studia Uralo–Altaica, Supplementum 9.) JATE Finnugor Tanszék, Szeged.
- HONTI, LÁSZLÓ 2001. Hat die Lautgeschichte immer eine entscheidende Rolle in der historischen Morphologie? (Am Beispiel der uralischen Numerusbezeichnung) In: SEILENTHAL, T. szerk., Congressus Nonus Internatinalis Fenno–Ugristarum, 7. – 13. 8. 2000 Tartu, Pars IV.: Dissertationes sectionum: Linguisitica I. (Congressus Internationalis Fenno–Ugristarum 9.) Eesti Fenougristide Komitee, Tartu. 382–390.
- HONTI, LÁSZLÓ 2011. 'Ein-und-zwanzig' usw. im Detschen und im Slawischen. Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae 56: 81–91.
- HONTI LÁSZLÓ 2012. Hangtörténeti észrevételek a magyar–török kapcsolatok ürügyén. Magyar Nyelv 108: 322–327.
- HONTI LÁSZLÓ 2013a. Emléklülés Kálmán Béla születésének centenáriuma alkalmából. [http://mta.hu/\[-\]i_osztaly_cikkei/emlekules-kalman-bela-szuletesenek-centenariuma-alkalmabol-131991](http://mta.hu/[-]i_osztaly_cikkei/emlekules-kalman-bela-szuletesenek-centenariuma-alkalmabol-131991)
- HONTI, LÁSZLÓ 2013b. Comments on Uralic Phonology Acta Linguistica Hungarica 60: 1–68.
- RÓNA-TAS, ANDRÁS – BERTA, ÁRPÁD 2011. West Old Turkic: Turkic Loanwords in Hungarian. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden.

BAKRÓ-NAGY MARIANNE
MTA Nyelvtudományi Intézet
Szegedi Tudományegyetem

Rozgonyiné Molnár Emma 80 éves

A Magyar Nyelvtudományi Társaság szegedi csoportja és a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke ünnepelni hívta az érdeklődőket: Rozgonyiné Molnár Emma tagtársunknak, a nyelvtudomány kandidátusának, nyugalmazott főiskolai tanárnak nyolcvanadik születésnapját köszöntöttük 2013. november 28-án.

A Kar dékánja, Marsi István meleg szavakkal köszöntötte a jubilánst, méltatta invenciózus egyéniségét, pontosságát, megbízhatóságát és kollegialitását. Azt a személyiséget értékelte benne, akitől egy-egy kolléga olykor többet várhatott, mint saját magától. Akinek a tanácsaira, segítségére bízást számíthatott tanszékvezető és pályakezdő, igazgató és ügyintéző, nemzetközi hírű kutató és első éves hallgató. – A tisztelgő előadást V. Raisz Rózsa tagtársunk tartotta Szecesszió vagy impresszionizmus? címmel. Az előadás utalhatott a jubiláns számos olyan elemzésére is, amelyek a szecesszió századvégi irodalmával foglalkoztak.

Rozgonyiné Molnár Emma első diplomáját a szegedi tanítóképzőben szerezte, s ennek nyomán Nógrád megyei kisiskolákban kezdte pályáját: ha szükség volt rá, szakórákon is helyettesítve a távol lévőköt; a testneveléstől a matematikáig sokféle órán. A szegedi főiskolán hamarosan megszerezte magyar szakos általános iskolai tanári oklevelét (1952–1955), majd a bölcsészkaron középiskolai tanári diplomáját, s tanított általános és középiskolában. 1967-ben került a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolára, s nyugdíjba vonulása után a mai napig óraadóként dolgozik.

A névkutató Inczeffi Géza tanszékére kerülve néhány éven belül központi feladatává vált a hangtan előadása és szemináriumának a vezetése. Ennek a diszciplináris oktatói feladata összekapcsolódott a hallgatók kutatás-módszertani képzésével, hiszen a tanul-